

Sušenje orehov – iskanje vzrokov

Andreja KAVČIČ

Tašja CVELBAR

Zina DEVETAK

Nikica OGRIS

Barbara PIŠKUR

12. seminar in delavnica iz varstva gozdov

Nova Gorica, 6. april 2022

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE

SUŠENJE OREHOV

SUŠENJE OREHOV

BOLEZEN TISOČERIH RAKOV ???

BOLEZEN TISOČERIH RAKOV

BOLEZEN TISOČERIH RAKOV

GLIVA (GEOHMO)

***Geosmithia morbida* M.Kolařík, E.Freeland, C.Utley, & Tisserat 2010**

(Fungi: Ascomycota: Hypocreales, Bionectriaceae)

VEKTOR (PITOJU)

***Pityophthorus juglandis* Blandford, 1894**

(Coleoptera: Curculionidae, Scolytiae)

Sušenje orehov v ZDA in Italiji (*Juglans* spp.)

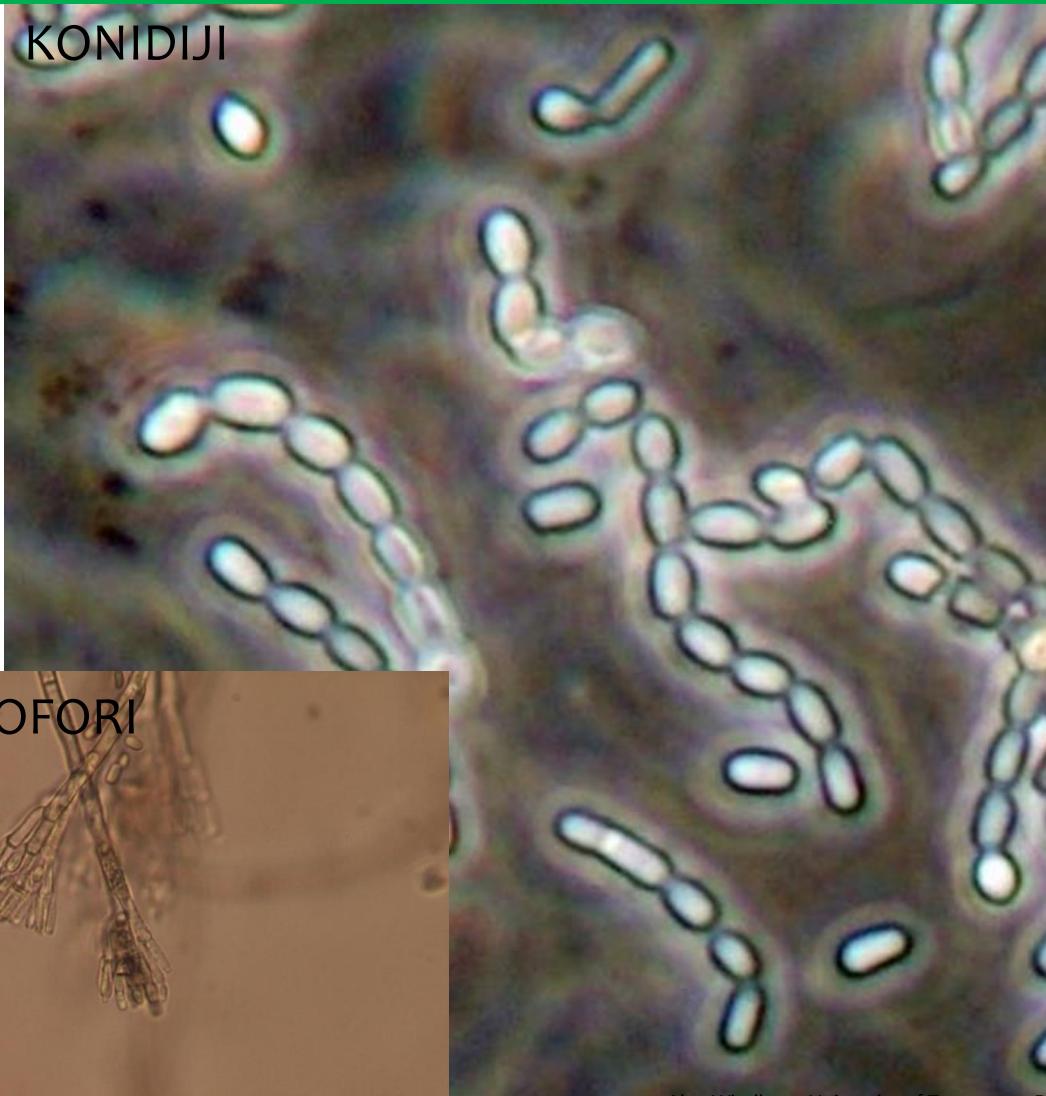
Karantenski škodljivi organizmi

Priloga II, del B Izvedbene uredbe Komisije (EU) 2019/2072.

Geosmithia morbida

KONIDIJI

KONIDIOFORI

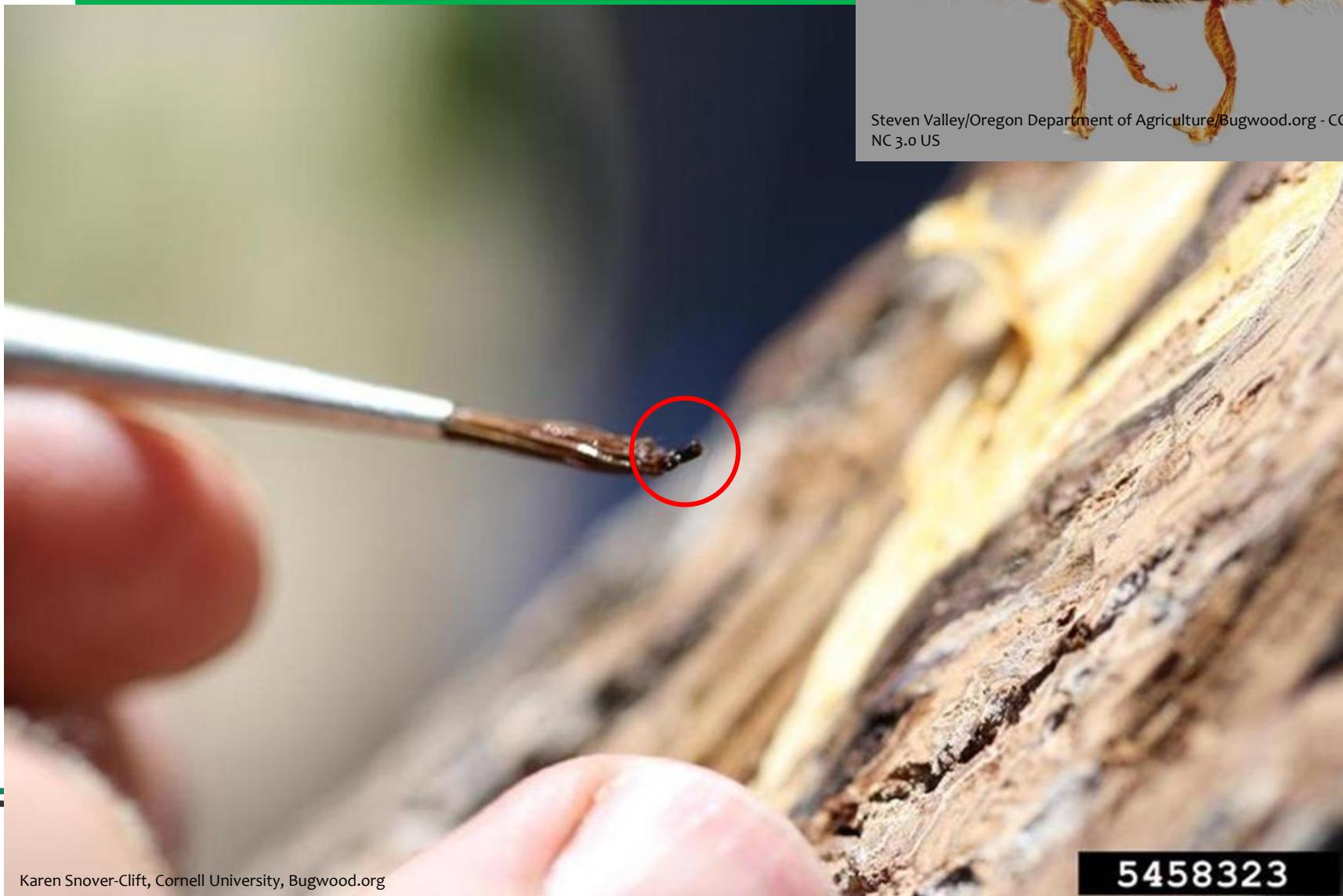
KULTURA

Alan Windham, University of Tennessee, Bugwood.org

5427594

Pityophthorus juglandis

Steven Valley/Oregon Department of Agriculture/Bugwood.org - CC BY-SA
NC 3.0 US

Geografska razširjenost

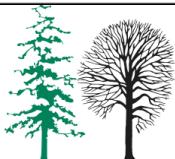
Geosmithia morbida (GEOHMO)

● Present

● Transient

2022-02-23

(c) EPPO <https://gd.eppo.int>

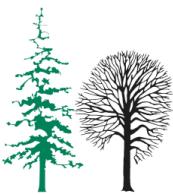

Simptomi in znaki

Progresivno sušenje drevesa

- venenje, rumenenje listov
- sušenje poganjkov in vej
- odmiranje krošnje

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE

Simptomi in znaki

VHODNE/IZHODNE ODPRTINE (1 mm)

ČRVINA

5488410

Simptomi in znaki

NEKROZE

Dušan Jurc

ROVNI SISTEMI

Dušan Jurc

PROGRAMI PREISKAV

Programi preiskav za ugotavljanje navzočnosti škodljivih organizmov rastlin (PP)

PP *Geosmithia morbida* in prenašalec *Pityophthorus juglandis*

PP *Geosmithia morbida* (2021 –)

PP *Pityophthorus juglandis* (2021 –)

(2017 –)

Gozdarski inštitut Slovenije

Zavod za gozdove Slovenije

Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica

Kmetijsko gozdarski zavod Novo mesto

Kmetijsko gozdarski zavod Maribor

Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije

Metode dela

Zdravstveni pregledi rastlin

- cela Slovenija
- celo leto
- gostiteljske rastline (*Juglans spp.*)
- **simptomi in znaki**

Pasti

- **Z Slovenija**
- junij – september (2 tedna)
- lijakasta past + **feromon PITOJU**
- **prenašalec (vektor)**

Zdravstveni pregledi rastlin

Vrsta lokacije:	Leto	Pregledi	Površina (ha)	Vzorci	Analize (gliva +žuželka)	Rezultat
Gozd	2017	48	102,71	3	0+3	negativen
(Ne)kmetijska površina	2018	127	344,71	14	14+4	negativen
Urbana površina	2019	142	236,00	12	12+4	negativen
Vrt	2020	128	162,08	17	31+1	negativen
Pridelava						
Drugo (nasad)	2021	120	123,61	28	51	negativen

Gostitelj:

Juglans regia, J. nigra

Predmet vzorčenja:

Cela rastlina, veja z listi, les, drugo

Analiza:

Morfološka analiza – Gliva

Molekularna analiza – Gliva

Morfološka analiza – Žuželka

Andreja Kavčič

Andreja Kavčič

Andreja Kavčič

Andreja Kavčič

Andreja Kavčič

Andreja Kavčič

Andreja Kavčič

Andreja Kavčič

Morfološka analiza – Žuželka

Coleopeta: Cerambycidae (kozlički)

Oberea linearis – leskov kozliček

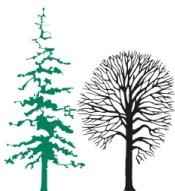
Coleopeta: Curculionidae, Scolytinae (podlubniki)

Xylosandrus germanus – črni vejni lesar

Lepidoptera: Cossidae (lesovrti)

Zeuzera pyrina – modro sitce

Cossus cossus – vrbar

kaefer-der-welt.de

Oberea linearis
(Coleoptera, Cerambycidae)

Andreja Kavčič

Xylosandrus germanus
(Coleoptera: Curculionidae,
Scolytinae)

Andreja Kavčič

Zeuzera pyrina
(Lepidoptera, Cossidae)

Andreja Kavčič

Cossus cossus
(Lepidoptera, Cossidae)

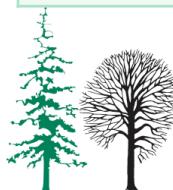

Andreja Kavčič

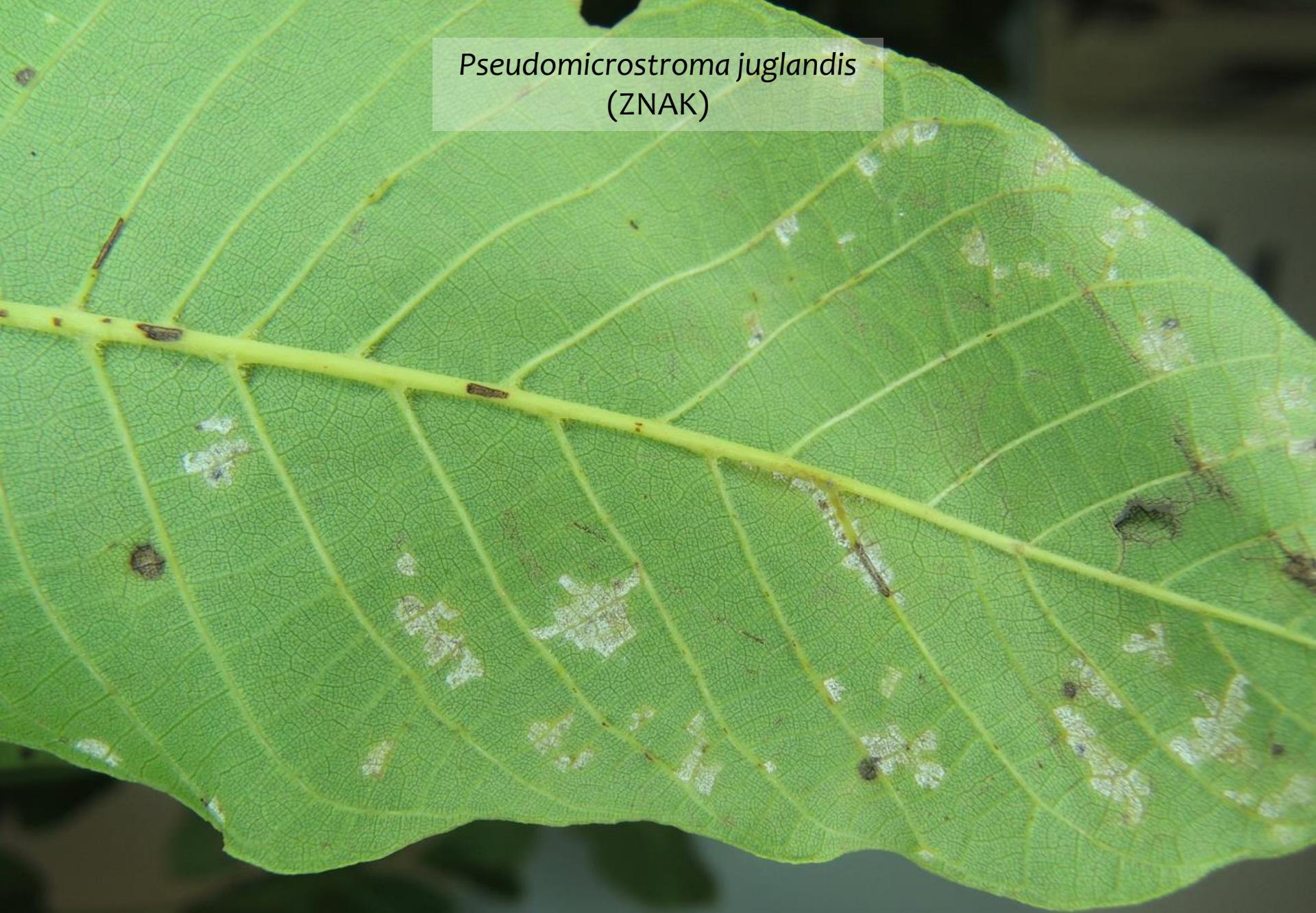

Morfološka analiza – Gliva

Vrsta	Frekvenca
<i>Armillaria</i> sp.	1
<i>Botryosphaeria dothidea</i>	2
<i>Diaporthe juglandina</i>	2
<i>Diplodia juglandina</i>	1
<i>Fusarium</i> sp.	1
<i>Juglanconis juglandina</i>	10
<i>Ophiognomonia leptostyla</i>	3
<i>Phomopsis</i> sp.	5
<i>Pseudomicrostroma juglandis</i>	2

Pseudomicrostoma juglandis
(ZNAK)

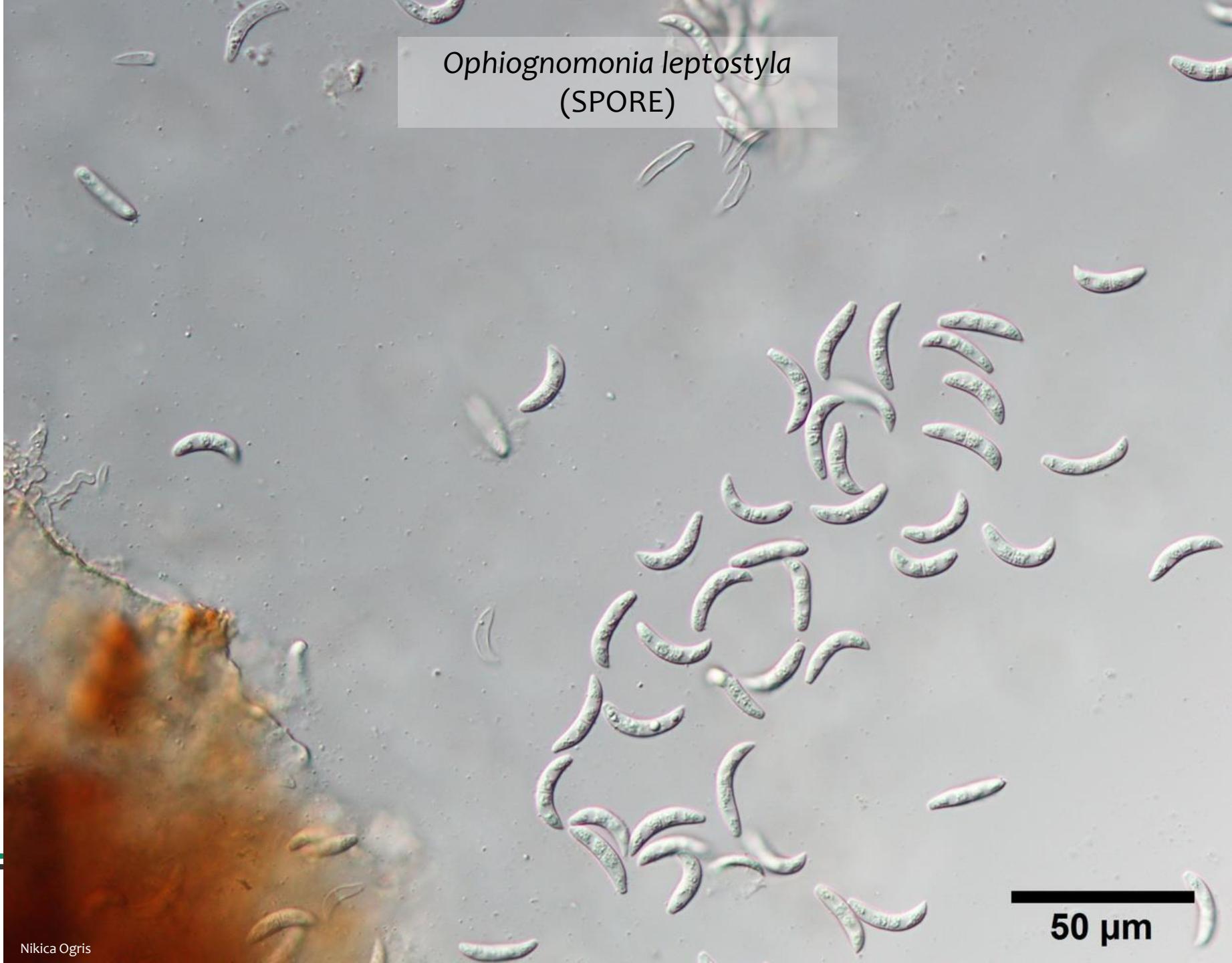

Ophiognomonia leptostyla
(TROSIŠČA)

2 mm

Ophiognomonia leptostyla
(SPORE)

50 µm

Juglanconis juglandina
(NEKROZA)

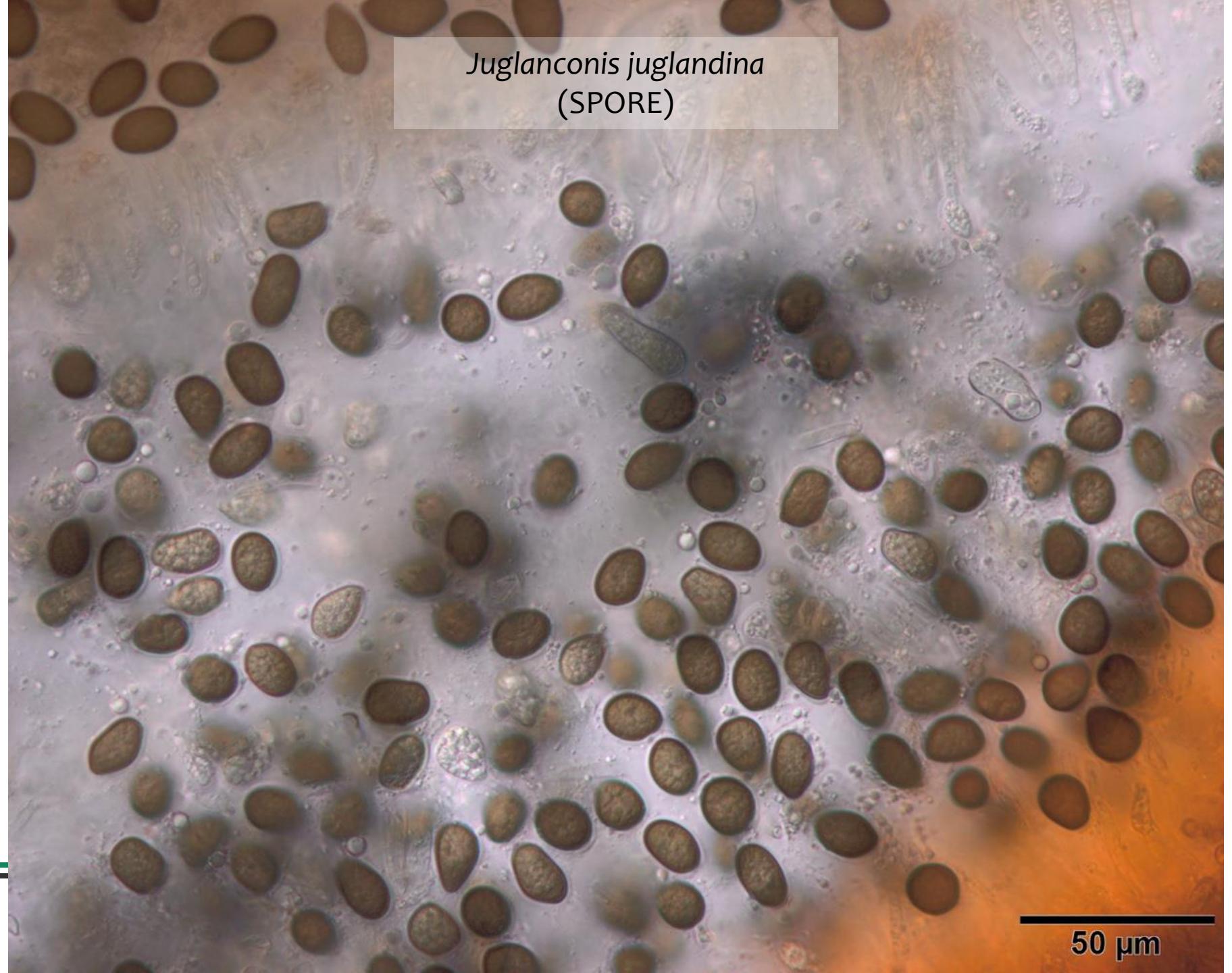
Juglanconis juglandina
(TROSIŠČA)

Juglanconis juglandina
(TROSIŠČA)

Juglanconis juglandina
(SPORE)

50 μm

Juglanconis juglandina
(SPORE)

50 μ m

Diaporthe juglandina
(TROSIŠČA)

2 mm

Diaporthe juglandina
(SPORE)

50 µm

Botryosphaeria sp.
(TROSIŠČA)

Botryosphaeria sp.
(TROSIŠČA)

Botryosphaeria sp.
(SPORE)

50 µm

Molekularna analiza – Gliva

Izolacija glive iz rastlinskega materiala

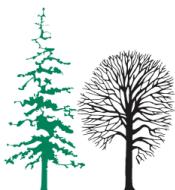
Čista kultura

BARCODING (markerji ITS rDNA, EF-1 α in podobno)

163 izolatov

Pogoste in patogene vrste:

Alternaria sp., *Botryosphaeria* sp., *Diaporthe* sp., *Didymella* sp., *Diplodia* sp., *Dothiorella* sp., *Fusarium* sp., *Juglanconis juglandina*, *Neofusicoccum* sp., *Nothophoma* sp., ...

Pasti

Vrsta lokacije:

Gozd

Drugo (nasad)

Gostitelj:

Feromonska vaba

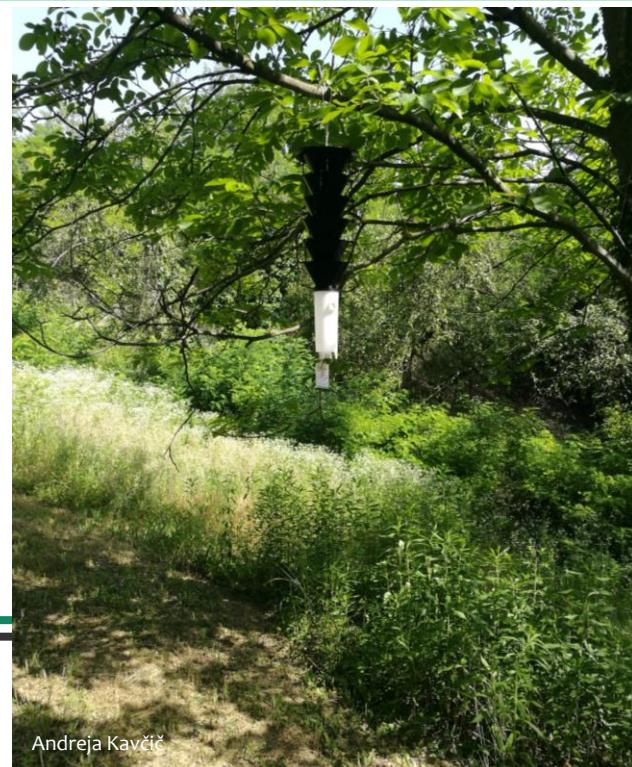
Predmet vzorčenja:

Vaba – feromonska

Analiza:

Morfološka analiza – Žuželka

Leto	Pasti	Vzorci	Analize	Rezultat
2017	-	-	-	-
2018	6	42	42	negativen
2019	6	42	42	negativen
2020	6	48	48	negativen
2021	13	104	103	negativen

Andreja Kavčič

Morfološka analiza – Žuželka

INSECTA – žuželke

- Collembola – skakači
- Archaeognatha – pračeljustnice
- Hemiptera – polkrilci (škržatki, slinarice, stenice, listne uši)
- Diptera – dvokrilci (komarji, muhe, mušice)
- Lepidoptera – metulji
- Coleoptera – hrošči
- Blattoptera – ščurki
- Thysanoptera – resarji
- Dermaptera – strigalice
- Orthoptera – kobilice
- Mantoptera – bogomolke
- Hymenoptera – kožekrilci (mravlje, čebele)

ARACHNIDA – pajkovci

- Araneae – pajki
- Acarina – pršice

MAMMALIA (sesalci)

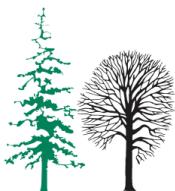
- Rodentia – Gliridae – *Muscardinus avellanarius* (podlesek)

ZAKLJUČKI

- V vzorcih nismo zaznali niti GEOHMO niti PITOJU.
- Identificirane glive so povezane s sušnim stresom.
- Možni še drugi povzročitelji poškodb (npr. bakterije) – **kompleksna bolezen**.
- Pričakovali smo ulov PITOJU → menjava feromonskega pripravka.
- GEOHMO ima več potencialnih prenašalcev (npr. *Xylosandrus germanus*, *X. crassiusculus*, *Xyleborinus saxesenii*) → detekcija glive v/na različnih vrstah žuželk.

ZAHVALA

- # Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin

- # Raziskovalni program Gozdna biologija, ekologija in tehnologija (P4-0107)

